

ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСУВАННЯ В НІМЕЧЧИНІ

Михайло Діба

д.е. н., професор, професор кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

Юлія Гернего

*к. е. н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»*

Посилення глобалізаційних тенденцій та тренди стрімкого розвитку сучасного суспільства у XXI ст. зумовили поширення досліджень щодо потенціалу збереження рівноваги у суспільстві, науковій сфері та в програмних документах міжнародних організацій. У світі мають місце стрімкі зміни та трансформації, що формують низку соціально-економічних та екологічних викликів в умов сьогодення. Тому, у розвинених країнах світу поряд із економічними індикаторами особливого значення набувають соціальні компоненти та параметри екологічного розвитку. Адже, глобальний ринок вимагає комплексних рішень задля досягнення параметрів конкурентоспроможності. Це зумовлює підвищення уваги як до теоретичних аспектів збалансованого розвитку, так і до прикладних питань стосовно структурних компонентів та якісних характеристик індикаторів збалансування людського розвитку на глобальних, регіональних та національних ринках. Виникає необхідність систематичного фінансового забезпечення швидкозмінних процесів збалансування. Зокрема, метою даного дослідження є обґрунтування організаційних аспектів фінансування збалансованого розвитку в Німеччині.

З огляду на актуалізацію наведених вище питань та численні виклики, які є невід'ємною компонентою розвитку сучасного глобалізованого суспільства, на рівні міжнародних організацій набули поширення дослідження стосовно концептуальних засад збалансованого розвитку. Зокрема, у 1983 році зусиллями Генеральної Асамблеї ООН було сформовано Міжнародну комісію з навколишнього середовища і розвитку (World Commission on Environment and Development, WCED). За результатами роботи цієї комісії було опубліковано «Наше спільне майбутнє» (*Our common future*), де було презентовано концепцію якісно нового альтернативного розвитку (*sustainable development*), яка заснована на необмеженому економічному зростанні. Визначено необхідність підтримки «розвитку, що задовольняє потреби сьогодення, не позбавляючи майбутні покоління можливості задовольняти свої потреби»[1].

Поширення концептуальних досліджень стосовно питань «*sustainable development*» (в перекладі з англ. «розвиток, що підтримується» від «*sustain*» – «опора, підтримувати, витримувати») відбулося в результаті Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 рік) та Всесвітнього саміту із збалансованого розвитку (Йоганнесбург, 2002 рік). Одним із уживаних трактувань «*sustainable development*» є визначення, запропоноване в 1987 році Міжнародною комісією з охорони навколишнього середовища та розвитку. Згідно із ним «*sustainable development*» є економічним та соціальним розвитком, який здатний задовольнити потреби сучасного покоління без обмеження можливостей майбутніх поколінь стосовно використання широкого спектру ресурсів. На думку члена Римського клубу Н. Моїсеєва «*sustainable development*» є «Розвитком, який є допустимим або узгодженим із станом Природи та її законами» [2].

В розвинених країнах Європи підтримка збалансованого розвитку має системний характер, оскільки слугує основою для становлення параметрів конкурентоспроможності національної економіки на міжнародних ринках. Зокрема, в основі такої системності часто лежить проектний підхід. Так, однією із країн-лідерів його успішного застосування для фінансування збалансованого людського розвитку є Німеччина. Функції держави полягають у формуванні дієвого механізму конкурентоспроможності, стимулюванні ініціатив та фінансуванні соціально-орієнтованих проектів. Метою державної політики є формування та підтримка економіки добробуту, яка передбачає належний рівень та якість життя для усіх верств населення. Держава є ключовим суб'єктом під час визначення стратегічних цілей

розвитку на національному рівні, формування національної доктрини соціально-економічного розвитку. Згідно із прогнозами німецьких фахівців у випадку справдження оптимістичного прогнозу внаслідок залучення соціальних інвестицій державний бюджет протягом наступних двох десятиріч здатний поповнитися на суму понад 20 млрд. євро. Натомість, у разі справдження песимістичного сценарію економіка зазнає витрат на суму близько 400 млрд. євро. У вказаному контексті вартою уваги є теза щодо того, що «подібні інвестиції здатні прискорити зростання німецької економіки у майбутньому, одночасно розвантажуючи соціальний бюджет» [3]. Реалізація конкретних заходів, націлених на збалансування людського розвитку, відбувається зусиллями цільових фондів, соціально-орієнтована діяльність яких стимулюється зусиллями держави.

Після завершення Другої світової війни у країні було створено Кредитну установу для відбудови (KfW), яка займає чільне місце в рейтингах журналу Global Finance з-поміж найбільш надійних банків світу. Основний посыл Кредитної установи для відбудови звучить, як "ми просуваємо Німеччину". Просування Німеччини полягає у тому, що "ми вкладаємо фінансові ресурси в майбутнє людей Німеччини; ми фінансуємо інновації для того, щоб німецька економіка залишалася сильною; ми сприяємо структурним змінам та покращенню" [4]. У свою чергу, актуалізація питань фінансової підтримки компонентів людського розвитку в Німеччині стали підставою не лише для перерозподілу ресурсів на цілі соціальних інвестицій на рівні федеральних бюджетів, але й для виникнення на рівні окремих земель інвестиційних банків ресурси яких націлені на вирішення конкретних соціально-економічних викликів.

Зокрема, з-поміж таких банків, в контексті нашого дослідження, звертаємо увагу на інвестиційний банк Берліну, Baader Bank AG, VR Bank Rhein-Neckar eG. На фінансову підтримку проектів конкретного галузевого спрямування націлені ресурси UmweltBank AG та Landwirtschaftliche Rentenbank. У зв'язку із глобальним розповсюдженням інтернет-технологій, поряд із проектним підходом поширення набуло фінансування за посередництвом краудфандингу. В узагальнюючому аспекті обсяги краудфандингу в Німеччині стрімко зростають та за версією німецьких статистичних організацій зростатимуть також надалі. Експерти відзначають, що, якщо на початковому етапі становлення ринку краудфандингу в Німеччині обсяги однієї угоди коливалися від 50-ти до 100 тис. євро, на сучасному етапі такі обсяги перевищують 3 млн. євро. Згідно із прогнозів національних експертів тенденція зростання обсягів однієї угоди краудфандингу збережеться, змін відбуватимуться згідно із лінійною тенденцією [5].

Поряд із потенціалом краудфандингу в контексті людського розвитку Німеччини також розвиваються можливості ендавменту. Однією із ключових компонентів людського розвитку є освіта, інноваційним інструментом фінансування якої є ендавмент, а саме спеціальний фонд, який формується на базі освітнього закладу та передбачає виділення ресурсів на цілі освітньої та наукової діяльності. У Німеччині практика ендавменту є вдалою. Наприклад, серед європейських вишів один із найбільш значних ендавмент-фондів є фонд Технічного університету Цюріха (ETH Zurich), якому належить приблизно 400 млн. дол. США [6].

Отже, фінансова підтримка збалансованого розвитку в Німеччині є багатогранною із особливим акцентом на наукову компоненту, що дозволяє у найбільшій мірі реалізувати існуючий потенціал інструментів залучення соціальних інвестицій. Відбувається перерозподіл цілей та ресурсів забезпечення збалансованого людського розвитку, починаючи від державного та регіонального рівнів, закінчуючи бізнесовими, приватними та особистими ініціативами.

Список використаних джерел

1. Development and international economic co-operation: environment Report of the World Commission on Environment and Development. URL: http://www.channelingreality.com/Documents/Brundtland_Searchable.pdf
2. Запатріна І. В. Посилення ролі бізнесу в досягненні ЦСР в Україні. Керівництво. Цілі сталого розвитку. Київ, 2018. 69 с.
3. Скільки Німеччині коштують біженці. Економіка // Deutsche Welle/ URL: <http://www.dw.com/uk/скільки-німеччині-коштують-біженці/a-19495350>
4. Annual Report 2015. KfW. Bank aus Verantwortung. 2015. 126 s.

5. Statista. Das statistic Porta Deutschland. Offizielle website/ URL^
<https://de.statista.com/outlook/335/137/crowdfunding/deutschland#>

6. Рябков К., Покідіна В. Ендавмент у вищій освіті: світова практика і українське сьогодення // Популярна економіка: ціна держави. 2015. № 34. С. 1 – 18.